

ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ

ΘΕΜΑΤΑ ΑΚΡΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΚΛΑΒΩΜΕΝΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Έτος Α'

Αριθ. Φύλλου 12

29 Οκτωβρίου
1975

ΓΡΑΦΕΙΑ:

Βερανζέρου 18

ΑΘΗΝΑΙ 102

Τηλ. 534.602

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΧΩΡΙΩΝ ΜΑΣ

Για να ζήσουμε χρειαζόμαστε γιατρούς

Βάλαμε για τίτλο του σημερινού μας θέματος τα ίδια τα λόγια που κατ' επανάληψη ακούσαμε, από τους ανθρώπους των χωριών μας που ζουν έξω από το χρόνο, χαμίνια καλοκαίρι, στο χωριό, στις πρόσφατες επισκέψεις μας. Τα λόγια αυτά θούζουν δαιμονισμένα στ' αυτιά μας και η αλήθεια τους γίνεται μαχαίρι στη καρδιά. Αλλά για μας που γνωρίσαμε το άγχος του παραμελημένου συγχωριανού μας από την ελληνική ιατρική παρακαλούμε να μην είναι η ίδια η αλήθεια που μας αδικεί και τη δική μας καρδιά και πέρα από τα γραφειοκρατικά συστήματα και τους υπολογισμούς των προϋπολογισμών σκεφτόταν και ενεργούσε περισσότερα ανθρώπινα τότε το θούτο αυτό και το μαχαίρι θα την συνταράζανε. Ναι, κύριοι, (των γραφείων και των πόλεων), τα χωριά μας χρειαζονται — κοντά στα τόσα άλλα — γιατρούς. Γιατί ο γιατρός είναι η έλπίδα, είναι το στήριγμα, είναι η ζωή. Φαντασθήτε λοιπόν ποιός είναι ο ρόλος του και ποιά η θέση του όταν βρίσκεται κοντά στον ξωμάχο συμπατριώτη μας που αγωνίζεται με τα πενήχρα μέσα και μέσα σε τόσες αντίξοότητες να ζήσει, να ευδοκηήσει, να συντηρήσει το χωριό, την παραγωγή, την οικονομία, το ίδιο το Έθνος. Συμφωνούμε απόλυτα πως το ίδιο το Κράτος πρέπει να δείξει μεγαλύτερη κατανόηση στα προβλήματα των γιατρών που υπηρετούν στο χωριό ή πρόκειται να υπηρετήσουν. Έτσι και από την πλευρά των γιατρών θα υπάρξει η απαραίτητη προθυμία για υπηρεσία στο χωριό.

Για έννηρσι των αναγνωστών μας δημοσιεύουμε και ελπίζουμε πως θα δώσουμε κι' εμείς την ευχαίρια στους άριστους να επιμεληθούν το θέμα, το υπόμνημα που υπεβλήθη από

τους ενδιαφερομένους γιατρούς και στο όποιο, εκτός του ότι καταγγέλλεται πως 400 θέσεις αγροτικών ιατρικών παραμένουν κενές και πως τα αιτήματα των αγροτικών γιατρών χρονίζουν εδώ και 15—20 χρόνια, αναφέρεται ότι:

— Δεν παίρνουν επίδομα πολυετίας.

— Δεν μπορούν να συμβληθούν με το Δημόσιο, ενώ οι γιατροί του ΙΚΑ, οι Νοσοκομειακοί γιατροί και οι στρατιωτικοί, υπογράφουν ελεύθερα συμβάσεις

με το Δημόσιο και άλλους ασφαλιστικούς οργανισμούς.

— Δεν αναγνωρίζεται από το ΙΚΑ και τα Κρατικά Νοσοκομεία, η προϋπηρεσία τους στα αγροτικά ιατρεία ως «εντάξιμος».

— Παραμένουν χωρίς θαμνολογική και μισθολογική εξέλιξη.

— Μετά τα πρώτα 12 χρόνια (4η τριετία) και για τα 23 εν συνεχεία χρόνια, μέχρι την συμπλήρωση 35ετίας, παραμένουν στάσιμοι.

— Δεν μονιμοποιούνται, ενώ

πολλοί από τους αγροτικούς γιατρούς, υπηρετούν για 10 — 15 χρόνια συνέχεια.

Συμπέρασμα: Ένώ η Πολιτεία θάπρεπε, για να επιτύχει την «αποκέντρωση» των γιατρών και να μην αντιστοιχεί ένας γιατρός σε 230 Έθνη όπως όπως συμβαίνει σήμερα, να παρέχει δελεαστικά κίνητρα στον αγροτικό γιατρό που θα πάει να ζήσει στο Κεράσοδο ή στους Χιονιάδες, κάνει το αντίθετο, δημιουργεί αντεκίνητρα!

ΣΤΗΝ ΚΑΣΤΑΝΙΑΝΗ ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΕΡΑ ΤΟΥ ΠΑΝΗΓΥΡΙΟΥ

Το πρωινό μας στις 6 παρά 10' αρχίζει από τ' άμπέλι της γιαγιάς της Μάνθας που το σκάβει και το κλαδεύει μοναχή της «...μονάχα, το κλαρί για τα ζωντανά, το κόβω

ή σταβιά της καλοφκιαγμένη με ντουόκα, κουμαριές, ρίκια κλπ.

Απολαύστε τώρα, με τη φαντασία, πρώιν: Στο άμπέλι, σταφύλια με λίγο τσίφτι τ' αραχής και

Το Καστανιαντικό έθιμο του «εποδέρματος»

απ' τα χαμνιά για να δέν μπορώ και... οκιάζομαι ν' ανίβω... δέντρο να κατέβω κλαρί. «Πόσο χρονών είσαι Θεά κω;» «73 γυϊόκα μου». Κόκκινο μάγουλο σαν μήλο και χωρίς ζάρες πρόσωπο... δέ λέμε περισσότερα μη τη ματιάσουμε. Πάντως

κρύα — κρύα Καστανιαντικά σύρω και... οκιάζομαι ν' ανίβω... δέντρο να κατέβω κλαρί. «Πόσο χρονών είσαι Θεά κω;» «73 γυϊόκα μου». Κόκκινο μάγουλο σαν μήλο και χωρίς ζάρες πρόσωπο... δέ λέμε περισσότερα μη τη ματιάσουμε. Πάντως

Ο ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ ΚΙ' ΕΜΕΙΣ

Αναμφισβήτητο ό εκκλησιών Οικουμενικός Πατριάρχης Αθηναγόρας εκ Βασιλικού Πωγωνίου,

Ο Αθηναγόρας στο χωριό που γεννήθηκε, το Βασιλικό

υπήρξε μεγάλη μορφή. Προσέφερε τόσα πολλά στην Ορθοδοξία και στην Έκκλησία της Ελλάδος όσο και στο Έθνος μας. Σαν Έλληνας πρώτα και οδν Πωγωνίσιος αισθανόμθα απέραντη ευγνωμοσύνη στον άοιδιμο Πατριάρχη μας, το δέ δημοσιεύθην εις το φύλλον μας του Αύγουστου «μηνυμα» στη μνήμη Του, παραστατικά εκφράζει

τα όσα πιστεύουμε και τα όσα ταιριάζουν στο Μεγάλο Συμπατριώτη μας, ή οκέφι και το έργο Του όποιον θα καθοδηγούν παντοτινά τα θήματα μας.

ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ που πέρασαν από τότε είναι σωστά 35. Το γεγονός όμως εκείνης της ημέρας τυπώθηκε στο τετράχρονο τότε θυμητικό μου με τέτοιο τρόπο και τέτοιο... μελάνι ώστε δεν πρόκειται να οδυστη όσα και αν περάσουν χρόνια. Το ίδιο άλλωστε θα συμβη και οδ όλους εκείνους που ζήσανε τόσος έντονα τις τραγικές στιγμές της αρχής ενός πολέμου. Οκτώβριος 1940. Το πρωινό της 28ης ημέρας του μηνός το θυμίζω πως ήταν βαρύ. Μαύρα τα σύννεφα, έπεφταν καμηλά, οκεπάζοντας τις τριγύρω κορφές των λόφων του χωριού μας. Άγέρας δεν φυσούσε και όλα έδειχναν πως θα ξεποδούσε, ώρα με την ώρα, ή μπόλα. Άνθρωποι και ζωντανά δεν βαρα την ψυχή από παράξενη κατάσταση, είχαν βουβαθή. Βαθιά, προς τ' Αλβανικά σύνορα, άκου-

ΤΟ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ

Του Κ.Θ.Β.

γόταν βουητό, όμοιο με του κεραυνού, δίκως διακοπή. Παρατηρώντας τη μάνα μου που μάζερε οδ μια θαλίσα ώριμένα ρούχα, οκουπίζοντας κάθε τόσο τα μάτια της με το μαντήλι, που πάντα ήταν άρωματισμένο, είδα πάνω στο τραπέζι το κύπελλο με το τσίφτι του πατέρα που ήταν ανέγυχο. Στην εκδύλωση της απορίας μου, έμαθα ή μάλλον κατόρθωσα ν' αντιληφθώ, μέσα από τοδς λυγρούς της μάνας, ότι ο πατέρας είχε πάει στο καφενείο, στο ράδιο, ν' άκούση ειδήσεις. Από τη μα-

χαίγία μας παρατήρησα πως και οδ γύρω οπίτα κυριαρχούσε ο ίδιος πυρετός, ή ίδια αγωνία. Δάκρυα αούλάκωναν τα μάγουλα των γυναικών, οι άντρες έλειπαν, όλοι τους στήμενοι μπροστά στο πέναντο του ραδιοφώνου άκουγοντας ειδήσεις. Καί έαφνικά ήρθε το ξέσπασμα. Τη βουβαρία και το κρυφό κλάμα, αντικατέστησαν γοερές κραυγές, φόβου και κατάρα, κι' όδ δυνατό λυγρό. Είγος δυνατό κοκάλωσε το μικρό κορμί μου και τάχασα θωρώντας μαρμαρωμένη την κορμίστασή της

ΚΙ' ΑΝ ΔΕΝ ΓΥΡΙΣΕ Ο ΔΙΚΟΣ ΜΟΥ;

«Έτοι χαράχτηκε το '40»

Σμίζαν εκεί τα Πωγωνήσια παιδιά... και πήραν ξανά τα ΣΠΙΤΙΑ ΤΟΥΣ!!! ΔΟΛΙΑΝΑ — ΡΑΒΕΝΙΑ — ΒΗΣΣΑΝΗ...

Η όρμη άγκάλιασε την Δόξα κι' οι δυο μαζί άγκάλιασαν τοδς

τα... και πήραν ξανά τα ΣΠΙΤΙΑ ΤΟΥΣ!!! ΔΟΛΙΑΝΑ — ΡΑΒΕΝΙΑ — ΒΗΣΣΑΝΗ...

Η όρμη άγκάλιασε την Δόξα κι' οι δυο μαζί άγκάλιασαν τοδς

Ο φαντάρος του '40! που δεν έμεινε ΕΚΕΙ, θα πρέπει νάναι παππούς σήμερα

Περμέναν τον θαρύγδουπο οιδεροζωμένο έλέφαντα, για να στήσουν τα δασωμένα Πωγωνήσια στήθα τους, την Πωγωνήσια ψυχή!

Τις περικοφωλιές τους ήθελε να χαλάση...

Καλέσανε καιρό τώρα, κουκουλωμένοι με την κλαίνη της αντριωσής και αγανάκτησης. Γι' αυτό το κουκουλιό της πρώτης οδίσος, την πρώτη εκείνη μέρα του '40, δέν τοδς τράβαζε. Το τίναγμα σδόν άερα της έφουρασε ποδ έομιζε μια δόξα με μια ντροπή, δέν ξάφνιασε τοδς λεθνοτογεννημένους. Τοδς έκανε μόνο να πατήσουν την οκανόδα του ΜΑΝΔΙΧΕΡ, του ΤΡΟΜΠΛΟΝ... και να γελούν!! Να τραγουδούν... και Πωγωνήσιους οκοπούς! Και να οκέρντονται, την μάννα, τον γυϊό, την καλή, που πίσω απ' αούτοδς άγωνιούσαν. Γι' αούτοδς πάλαψαν οδ θέρια τις πρώτες ώρες, τις πρώτες δυδ μέρες... Μα ή Τακτική είχε τοδς προβάδισμα... Η Τακτική διάλεξε την αναδίπλωση πρώτα... Την αναδίπλωση για το 'Ανεξάρτητο Τάγμα Δελφινάκιου και την ξεκούρασι πίσω από τον θρόλο... Τον θρόλο «ΚΑΛΠΑΚΙ» που τόχτηκε να παίζει την χρονιά αούτη του '40 το ρόλο των ΘΕΡΜΟΠΥΛΩΝ...

Πέρασαν μέρες λυσοασμένης μανίας, που φάνηκαν άτέλειωτες, στην οκέφι οδ... πάτησαν τα χωριά μας...

Και δόθηκε ή προσαγή στο Τάγμα μας...

ΠΑΡΤΕ ΠΙΣΩ ΤΑ ΣΠΙΤΙΑ ΣΑΣ!!! Η Ιστορία είχε άπαιτήσει να ξεπλυνθούν τα Πωγωνήσια μέρη με αίμα καθαρό Πωγωνήσιο.

ΠΑΡΤΕ ΤΑ ΣΠΙΤΙΑ ΣΑΣ!!! Αούτη ήταν προσαγή!! Αούτη ζειγασε το Πωγωνήσιο μπράτσο με την Λόχη, την χειροβομβίδα... Κι' αούτη οδάρωσε την άψυχη καλοπερπωμένη άρβύλα, το φροντιμένο φτερό...

Ξεκούρησαν τα Πωγωνήσια Νεά-

μάνας, στήμενες στο κεφαλόκαλο με τα βουρκωμένα μάτια στην λωμένα στο στενωόκακο, απ' όπου άκούγονταν γρήγορο το περπάτημα του πατέρα. Μόλις φάνηκε στο άνοιγμα και τον κοίταζε, νόμισα πως αούτος δέν ήταν ο πατέρας μου. Με άλλαγμένη την γλυκειά και ήρεμη φυσιογνωμία του, άναστατωμένος, έτρεχε προς το μέρος μας φωνάζοντας: Πόλεμος, έτοιμασθήτε να φύγουμε. Οι Έταλοι είναι κοντά. Γρήγορα! Άσπασθήθα και χωρίς να γνωρίμας τί άκριβώς συνέβαινε, τα μάτια μου γέμισαν δάκρυα. Ζούσα ό εκείνη την τρωφερή ηλικία μια πρωτόγνωρη και γεμάτη συγκινήσεις κατάσταση που τόσος φοβερά έφερε στο τόπο μας και οδ δλη τη γη.

Από την αναχώρησή μας, δια-

αγαπημένους. Τοδς άσπαρημένο που μδς περιμένα πίσω απ' το άκάλυπτο παραθύρι, την ώρα που άκούσε ή μάχη, σίγουρο για την νίκη μας στην δικαία αούτη πάλη...

Και ξαναπαρήκαν τα ΣΠΙΤΙΑ, κι' άγκάλιασταν Πωγωνήσιος λεβέντης και Πωγωνήσια λεβεντογέννα. Κι' άκούστηκε (γι' αούτον που δέν γύρισε) να λέη ή λεβεντογέννα Πωγωνήσια ΜΑΝΝΑ, μέσ' σδόν βουβό της πόνο κι' απ' το «νικήτ της κλάμα: «Κι' αν δέν γύρισε οδ δικός μου; Τοδτα π' άγκαλιάζω δικά μου δέν είναι; Παιδιά μδς ΜΑΝΝΑΣ δέν είναι;»

Ήταν ή θεάκω ή Φώνη, ή ΜΑΝΝΑ του ΟΜΗΡΟΥ. Τοδ ΟΜΗΡΟΥ που μπροστά στην πόρτα του χωριού του, έβωσε την Πωγωνήσια του ψυχή, το Πωγωνήσιο του αίμα

Σ. Θ. Β.

ΠΩΓΩΝΗΣΙΑΚΑ

Συγχαρητήρια

Και από την στήλη των Πωγωνισακών μας, δούσε τους νέους και τις νέες σ' αούτους που πέτυχαν στις Ανώτατες Σχολές σε μια μάχη σήμα προς σήμα άφού ο συναγωνισμός ήταν τόσος μεγάλος. Τοδς ευχόμαστε καθ' όλη την διάρκεια των σπουδών των να επιδεικνύουν ζήλο και άφοσίωση, επιμέλεια και μάρχη. Και στοδς άλλους δέθαμα που δέν τοδς δόθηκε ή δυνατότητα να εισαχθούν σε Σχολή που ήθελαν ευχόμαστε ή επόμενη προσπάθειά τους να καρποφορήσει. Να συνεχίσουν όπως βλουν τον άγωνία μια και ή ζωή δέν είναι τίποτα άλλο παρά μια διαρκής προσπάθεια και ένας συνεχής άγώνας ως το τέλος του βίου, άγώνας.

Τό Ζάβροχο

Έχει ανάγκη από μια δεξιομένη. Το σχολάζουμε σήμερα γιατί το αίτημα αούτο τ' άκούσαμε κατ' επανάληψη από φίλους Ζαβροχιώτες. Άν κτιστή ψηλά σδόν «Αί - Γιώργη και άπό μια δεξαμενή της θρύσης μεταφερθή εκεί νερό τότε θα πέσουν όλα τα σπύτια του χωριού νάχουν στήν αούλή τους τρεχούμενο νερό για να ποτίζουν τα κρεμμυδάκια τους, τα σκόρδα, τα λαχανικά τους. Κάθε σπύτι θα πάρη μια ξεχωριστή όψι. Μαζί με την ώφέλεια απ' αού-

ΠΩΓΩΝΙ ΡΗΜΑΓΜΕΝΗ ΓΗΣ

Ο Νικόλα - Νάτοιας απ' το Μεντζιτιπ είναι τραγουδιστής σε Πωγωνία, σε Βλάχικα και σε Δεσπολικά τραγούδια και έχει στην φωνή του τον χαρακτηριστικό Λαρυγκισμό (παράλλαξη του τυρολέζικου θα λέγαμε!) που χρειάζεται για τα Δεσπολικά προ πάντος τραγούδια. Έχει όμως και λεπτά αισθήματα ο Νικόλας όπως πια λέει στο απλό γράμμα του, που δημοσιεύουμε και πού, όπως φαίνεται, το έγραψε ακολουθώντας την Έθνηκή οδό «καρδιά — πέννα, χωρίς παρακατηρίους».

Έχει επίσης και ένα, από παλιά, κρυμμένο συναίσθημα ο συμπαθής μας Νικόλας. Και επειδή «συναίσθημα που κρύβεται, ενισχύεται», θεωρούμε σκόπιμο να εξωτερικευθεί από τις στήλες μας. Πάντως κατά την γνώμη μας, όπως και του το είπαμε, σφάλλει.

Σε μια γωνιά της ρημαγμένης γης (μια πέτρα, ντοσκο και γράβος άγκαλιασμένα και σφιχτά δεμένα μεταξύ τους) ακούμπησα να κάθω.

Στην τόση μου έχω λίγο καπνό και καρτί, για φωτιά χρησιμοποιώ πριόβολο, σκουρναρί και ίσκινα. Άφου έστριψα το τσιγάρο μου, άφου όλα γίνηκαν με την σειρά τους και άρχισα και ρούφαγα το τσιγάρο μου, ευχαριστήθηκα πέρνοντας μια ανάσα πολύ γερή, τέτοια που τα μάτια μου δάκρυσαν και άφου τα οκούσινα με το μανίκι μου, καθάρισαν.

Απ' εδώ και πέρα αρχίζει άλλη οκέψη βλέποντας τα πάντα γύρω μου, άγνάντια, δεξιά και ζερβά. Κοίταξα πολύ ώρα, τόσο που τα μάτια μου κουράστηκαν και άναγκάστηκα να τα χαμηλώσω και να κοιτάζω γύρω μου, άφου τίποτε ζωντανό δεν είδα, παρά μόνο την όργισμένη θλάση και λογής λογιάς δέντρο, άνακατεμένα. Το ένα άγκάλιαζε το άλλο, σφιχτά δεμένα μεταξύ τους, λέει και έβλεπα ανθρώπους να σκουρναριάζονται και να φιλιούνται χωρίς να ξέρη τελειωμό. Μ' έπιασε το παράπονο και δεν είχα τίποτα να το πω.

Την πέτρα που ακούμπησα όταν πρωτοκάθησα, την έναγκαίσα και περιεργάζομαι αυτή την όμορφη θλάση που είχε άγκαλιάσει την πέτρα και μεταξύ τους τα θλαστήρια σταυροφιλιούνταν σαν να μούλεγαν, «που είστε, έλατε να μάς βλέπετε και να μάς καμαρώνετε, να χαρούμε και έμεις μαζί σας. Έλατε. Έλατε», έπνιγαν και έπνιγαν πολλοί άνταρσούν οι άνθρωποι, να φιάζουν, να αγαπώσουν, να τραγουδήσουν Πωγωνία σιρωτά κι ο χορός γαϊτάνι να διπλώνεται, σε σειρές με τις όμορφες ποδιές με το σπαστό χαμόγελο.

Π' αυτά που γράφω και πού θα γράφω πιο κάτω, δεν πάει πολλές καιρούς που πήγα στο Πωγωνίον και σκεπάζω στο χωριό μου που λέγετε με το παλιό όνομα Μεντζιτιπ και με το καινούργιο Κεφαλόβρυσο, άποτελείται και κατοικείται από σκέτους Βλάχους.

Τα χωριά του Πωγωνίου όλα ξέρουν το Μεντζιπ και τις κατοικίες του. 20 'Ιουλίου 1975, τις άρδες αυτές που γράφω, σκοπό έχουν να βοηθήσουν κατά τη γνώμη μου το πνεύμα και το γράμμα που σαν άρχη έχουν την καλή συγκρότηση μιας ύγειους πνευματικής κοινωνίας. Με άπώρα σκέσεις άλληλοβοηθείας και άλληλοκατανόησης μεταξύ ανθρώπων με διαφορετικά ήθη και έθιμα που ζουν στο ίδιο περιβάλλον.

Είχα και έχω την εντύπωση ότι ο χρόνος είναι ο μεγαλύτερος καθοδηγητής και καταλητής, άφου μίς αυτήνης της θεωρητικής διαπιστώσεως, θα σταθώ και θα γράφω κάμποσα λόγια σχετικά με τις σκέσεις μεταξύ Βλάχων και Γκερεκων Πωγωνιωτών. Και σε συνέχεια λίγη άλήθεια για την έφημερίδα «ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ».

Από τότε που θυμάμαι τη ζωή, ξέρω γιατί έχω σαν τόπο αυτόν ότι ποτέ μ' άποτέ δεν εκφράστηκαν και δεν συμπεριφέρθηκαν ενδοίκως και μ' άποτέ δεν έχω π' άποτέ τον Βλάχο ο Γκερεκί του Πωγωνίου. Παντού και πάντοτε μάς είχαν και μάς έχουν στην μπόκα του κανονίου, έτρεφαν και τρέφουν μίσος άκατανίκητο για μια ανθρώπινη συνείδηση, που αν ύπ'ήρχε συνείδηση, έπρεπε να είχε όσωση το μίσος, γιατί κα-

τά τη γνώμη μου, δεν πρέπει να είναι π' άποτέ το μίσος άπο την συνείδηση.

Είναι άλήθεια ότι έμεις οι Βλάχοι κάνουμε έναν δικό μας τρόπο ζωής, που έχει άρκετή διαφορά από τους Γκερεκούς του Πωγωνίου, αυτό όμως δεν μπαίνει φρένο και ούτε ένοχλη σε τίποτα, μ' άπολύτως σε τίποτα τους συγκατανοώ Πωγωνιώσιους. Έπίσης το έπάγγελμά μας, αντίθετα τους βοηθάει και όχι να τους ζημιώνει.

Είχαμε πρόβατα πολλά, τόσο που όλα τα χωριά του Πωγωνίου χόρταιναν γάλα και τυρί, πληρώνοντας στο είδος αυτό τις υποχρεώσεις μας και γενικά με τα κτηνοτροφικά μας προϊόντα.

Και μετά από μια άνασκόπηση των πραγμάτων, σκέφτομαι και λέω, «άποτέ που γαίνει αυτό το μίσος έναντιόν μας;» ίσχα δεν είμαστε Έλληνες; και σε τί μείναμε πίσω από τους Πωγωνιώσιους Γκερεκούς ως προς τις υποχρεώσεις έναντι του Κράτους που κατοικούμε; Νομίζω ότι δεν μειονεκτούμε μπροστά στους Γκερεκούς, αλλά αντίθετα πάμε μπροστά, σύμφωνα με την ιστορία του τόπου μας και σύμφωνα με τις άνακαλύψεις άνθρωπολόγων, ότι θεωρούμαστε οι πρώτοι κάτοικοι, σαν πρώτοι Έλληνες στον κορμό της Πίνδου από άρχαίων χρόνων στο «Φράσιον», στον Γράμμο, στα Μπιτόλια. Το ότι ξεκοπήκαμε ένα τμήμα και κατεβήκαμε πού κάτω, αυτό δεν αλλάζει την πραγματικότητα.

Θά μπορούσα να γράψω πολλά και εκτενέστερα, αλλά θεωρώ σκόπιμο να μην γράψω άλλα και νομίζω ότι είναι καιρός π' άποτέ να σταματήσω και να σβύσω αυτή η διακρίση που θλάτη άνεπανόρθωτα στις καρδιές μας στη συνείδησή μας και σε όλες τις τοπικές μας εκδηλώσεις και γενικά στο πνευματικό μας έπικρόδημα.

Και τώρα λίγα για τα «Πωγωνήσια». Στις 20 'Ιουλίου, για πρώτη φορά γίνηκε το πανηγύρι αυτό στο χωριό μας και κατά παράδοχο τρόπο παραβρέθηκε ο ίδιος ο κ. Βασαγιάννης και παρακολούθησε σε όλο του το μεγαλείο το πανηγύρι. Ένώ έγω δεν βρισκόμ' άποτέ να εκφράσω αυτό που έγινε στο πανηγύρι, ο κ. Βασαγιάννης περιορίστηκε σε δύο ζηρρές λέξεις για να εκφραστή για τους

Βλάχους του Μεντζιτιπ.

Ένώ μπορούσε όμορφα και ώρ' άποτέ να πη όσα είδε, σκεπτικά με την συμπεριφορά των Βλάχων προς τους τόσους πολλούς γειτόνους του Πωγωνίου. Και άποτέ το Ζαγόρι άκόμα, έποκέπτες πήραν μέρος στο πολύ κεφάλι γλέντι το όποιο όφείλεται στην καλή διάθεση και στα ευγενικά αισθήματα των κατοίκων του Κεφαλοβρύσου, να κάνουν το π' άποτέ έπικεφαλής τον Πρόεδρο ΜΕΝΤΙΝ ΘΕΟΔΩΡΟΝ, να ευχαριστήσουν τους ξένους έποκέπτες, δημιουργώντας κέφι και παραχωρώντας θέση.

«Άλλο τίποτε δεν λέω για να μην θεωρηθεί περαιοτολογία.

Και για να τελειώνω το γράμμα μου αυτό προς την έφημερίδα, έπιθυμία μου και έπιθυμία πολλών άλλων Βλάχων είναι κάπου κάπου να δείχνεται, έτσι και τυπικά, λίγο ενδιαφέρον άπο τις στήλες της έφημερίδας, γιατί πολύ θά μάς ικανοποιούσε. «Αν και πολλοί άπο έμάς είμαστε λίγο καθυστερημένοι άκόμα, δεν παύουμε όμως να έχουμε λεπτά αισθήματα.

Μετά της ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΑΤΣΙΑΣ

Μωρ' θάλα 'Ηπειρώτισσα για να σε ιδωθ' δεν πρόφτασα ήθελα να σε χορτάσω λίγο πόνο να ξεχάσω.

Πολλά τραγούδια είπανε για σέναμε μωρ' θάλα ήθελα νάχω δυό ζωές για σέναμε μονάχα, ΝΙΚ. ΝΑΤΣΙΑΣ

ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ άπο τη 1η σελίδα σφική και άγωνιώδη, θυρήματα το φύλαγμα μέσα στο φούνο των όσων κουραμπιέδων και λουκουμιών είχαν μείνει άπο την προηγούμενη γιορτή του «Αί — Δημήτριη, γεγονός που, στην άγνοια της πραγματικής καταστάσεως, λόγω ηλικίας, είχε φέρει μεγαλύτερη λύπη άπο κάθε τι άλλο. Δεμένος, μεσοσάμαρα, κι' ανάμεσα στα όσα άπαραίτητα είχαν πάρει οι δικόι μου, παρέα με την άκωρη γειτονοπούλα μου, τη Δεναί, παρακολουθούσα την άτέλειστη σειρά των φυγάδων και κεί κάπου προς το Δέμα, με το ρυθμικό ταρακούνημα του γαϊδουριού και κάτω άπο το γερό σκέπασμα, ήδη είχε άρξήσει, κοντά σ' άλλα, να πέφτει με χοντρές στάλες ή βροχή, μάς πήρε γ' άποτέ γλυκά στην άγκαλιά του ο ξένοστος ύπνος του νηπίου. Τις φωνές της μεγαλύτερης μας Βάσως που διαμαρτυρόταν γιατί ή βροχή της έμπαινε άπο τον λαμό, τις άκού-

Πωγωνήσια

Μηνιαία τομικιστική Έκδοσις 'Ακριτικής 'Ηπειφού (Δ)νοεις συμ. τ' Νόμω 'Ιδιοκτήτης - Έκδοτης ΔΗΜ. ΒΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ Βερανζέρου 18, 'Αθήνας 102 Τηλ.: 534.602

Δ)ντης Συντάκτης ΜΑΝΗΣ ΗΛ. ΜΙΧΑΗΛ

Προϊστάμενος Τυπογραφείου Μελ. Ζώρζος Μεσολογγίου 16 Τηλ.: 611.372

Έτίσιαι Συνδρομαί δρχ. 150 Κονιότητες Δωρεάν 'Αδελφότητες > 200 Ν.Π.Δ. & Ι.Δ. > 1.000

ΠΩΓΩΝΗΣΙΑΚΑ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ άπο τη 1η σελίδα τη την ενέργεια θάχουμε και την όμορφία. Αλλά άκούσαμε κι' αυτά μεταφέρουμε σήμερα σ' εκείνους που ενδιαφέρονται για το χωριό τους.

Άπο όω και πέρα είναι δική τους δουλειά.

Παράλειψις

Έτσι θά χαρακτηρίσουμε την ενέργεια αυτή μια και στις τόσες και τόσες διευκολύνσεις και προστασίες που δίνονται σε όρισμένους Νομούς της Χώρας μας δεν συμπεριελήφθη και ο δικός μας Νομός. Συμφωνούμε βέβαια με όσα έχουν προγραμματισθή, αλλά διαφωνούμε στο γεγονός της για μια άκόμη φορά παραπομπής μας στο περιθώριο παρ' όλον ότι και ο δικός μας ο Νομός βρίσκεται στη έπιμεθέριο. Άς έλπίσουμε ότι κάποτε, κάποιος θά φροντίσουν.

Τα ιδρύματα

Πού έχουν συσταθεί άπο 'Ηπειρώτες Δωρητές και Εδεργέτας, διοικούνται σήμερα άπο Διοικητικά Συμβούλια και Έπιτροπές ή συμμετοχή στα όποια των 'Ηπειρωτών είναι μηδαμινή για να μη πούμε ότι στα περισσότερα ούτε καν ύφίσταται. Νομίζουμε ότι τούτο είναι όχι μόνο άδικο αλλά και εν μέρει άσύμφορο για την λειτουργία των 'Ιδρυμάτων, καθ' όσον το ενδιαφέρον των έξ 'Ηπειρώ διοικούντων θά εκτειναι και πέρα άπο την τοπική συμμετοχή. Αλλά ές ληφθή όπ' όψιν των άρμοδίων παραγόντων. Είναι και προς τιμήν του τόπου μας.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ ΕΥΧΑΡΙΣΤΕΙ

Η εκκλησιαστική έπιτροπή 'Ιερού Ναού ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ Μαυροπούλου. Πωγωνίου 'Ιωαννίνων δια της παρούσης θέλει να εκφράσει τις άπειρους ευχαριστίας και την ευγνωμοσύνη της προς όπαντας τους κατοίκους Μαυροπούλου — Ζαγόρου — Χρυσοδόλης — Τερψαχίου — Άργυροχωρίου και όπαντας τους παρευθεντίας.

Έπίσης άπειρους ευχαριστίας και ευγνωμοσύνη άπευθύνουμε προς το Διοικ. Συμβούλιον και μέλη της εν 'Αθήνας 'Αδελφότητός μας και συγκατανοώ μας. Είς τους άφικθέντας εξ ΗΠΑ κ.κ. Χρήστον Οικονόμου, Πασχάλην Ζιούλην, Εύάγγελον Σπάτουλαν εξ Άργυροχωρίου Μάνθον Τζαβέλλαν εκ Φαραγγίου.

Έλεύθερη Στήλη

“ΚΑΛΑ ΛΕΕΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ!., Κατοχικό στα Κ. Ραβένια

(Περιστατικό άπο την διαδικασία του Έαμικού Λαϊκού Δικαστηρίου)

Του ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΠΛΟΣΚΑ

Είναι πέρα για πέρα πραγματικό. Συνέβη στο Λαϊκό Δικαστήριο, που λειτουργεί επί έμοκρατίας στο χωριό μου Κ. Ραβένια, στην κατοχή.

Πρόεδρος του Λαϊκού Δικαστηρίου ήταν ο συνταξιούχος δικηγόρος μπάρμπα Γιάννης Λαμπρίδης. Ένας άσθητός, άταρξικός και δυναμικός τύπος. Πεπειραμένος και καταρτισμένος νομικός. Λίγο καροσκοπός και των καταστάσεων, αλλά άνθρωπος όντότητος και άξιας.

Ο γέρο - Λαμπρίδης λοιπόν, έχοντας «εκ δεξιών κι' εξ ευνώνων» τους Μήτο Κοσοβίτσα και κάποιον άλλον, που δεν τον θυμάμαι τώρα, συγκρότησαν το Λαϊκό Δικαστήριο πού, στη μεγάλη άβουσα του Δημ. Σχολείου του χωριού, συνεδρίασε, μ' άκυριακή πρωί μετά τον εκκλησιασμό, για να δικάσει — μαζί μ' άλλες — και την ύπόθεση της Λαμπρινής Χάσιση — της μάκω Κώτσινας της μακαρίτισσας — γιατί έκοψε παράνομα ένα δέντρο άπο κοινοτική περιοχή.

Την «Έδρα» του Λαϊκού Έπιτρόπου — περιτοσιακά για τη μέρα εκείνη — είχε καταλάβει ο Μήτοος ο Πνευματικός, (ο άποκαλούμενος Μήτο' το' Γιούλας), ναυτικός το επάγγελμα με την ειδικότητα του μαγείρου, άνθρωπος νεωρής, θυμοσοφικός, που τ' άρεσε να' άσχολείται με την ποίηση και τη λογοτεχνία και να παρουσιάζει σαν διανοούμενος.

Η διαδικασία άρχισε με την κατάθεση του όργάνου της άγροφυλακής, μηνυτού Βαγγέλη Γκέκα, ντραγάτη, άπ' τη Σιπάρια στο χωριό, που έσυνάλαβε την κατηγορουμένη μάκω Κώτσινα «να κοινοκεφαλιάσει με το τοσεκόπι ένα λουμάκι όλόκληρο στο βακούφκο, πάνω στα Κοντόκρια, για να το κάνη φούρκα για την προγιά της».

Η μάκω - Κώτσινα στην άπο-

λογία της δικαιολογήθηκε πως «ο ντραγάτ' έστ' τα λέει», πως «τί λ' μάκι, ένα τόσο δά κλαρί ήταν», πως «δεν τώκοψε για φούρκα και μπανταλά, όπως λέει αυτός, (ο ντραγάτης)» αλλά τώκοψε «για να φαν' τα γίδια», πως «και σαν τώκοψε — έδώ άγρίεψε ή μάκω - Κώτσινα — σάμπως τώκοψε άπ' το ξένο; άπο το δικό της δχτο τώκοψε κι' όπ' ήθελε τώκανε» και τελειώνοντας «τάχα ν' έπακε! Σε πειρήδες τώκανε για να το' παρ' το πεδοκόπι!».

Ύστερα πήρε το λόγο ο Λαϊκός Έπιτροπος Μήτοος Πνευματικός, που άφου προσφώνησε το συναγωνιστή Πρόεδρο και τους συναγωνιστές λαϊκούς Δικαστές και περιέγραψε όσο μπορούσε παραστατικότερα τον «άγριο» τρόπο που έκοψε «το κοινοκεφαλίασμα» του «άθώου δέντρου» το «θάρβαρο χέρι» της κατηγορουμένης, που «σαν γενίτοσαρος τώκοψε με το τοσεκόπι» κι' άφου καυτηρίασε την πράξη της σαν έγκληματική, που θά μπορούσε να φέρη την «άποψίλωση» και την «καταστροφή» του πρσίνου, πρότεινε την ένοχή της «βάσει του άρθρ... τάδε της ποινικής δικονομίας περί κινδύνου του πρσίνου», όπως είπε.

Και σαν ήλθε ή ώρα της έπιβολής της ποινής, ο Λαϊκός Έπιτροπος, άν κι' ήταν άνήγη της κατηγορουμένης μάκω - Κώτσινας (ο άνδρας της ο Κώτσι - Χάρισης ήταν άδελφός της μάνας του της μακαρίτισσας της μάκω - Γιούλας Πνευματικού), δεν δίστασε να προτείνει, θράζοντας τις οίεσις «άποψημένης» είχε, για τη θέϊση, μέσα του:

«Νά εξορισθή για 2 μήνες στη Μέγγουλη Πωγωνίου για σωφρονισμό της ίδιας και παραδειγματισμό των άλλων».

Η κατομοίρα ή μάκω - Κώτσινα, πού, όση ώρα «άγόρευσε» ο Πνευματικός, καμάρισε τον άνεπιό που έγινε τόσο «τρανός» και «σπουδαίος» και πού πίστευε άφέλεστα ότι ο «Μήτο' ο δικός το'» θάλεγε γι' αυτήν «καλές κουβέντες», δεν καλοκατάλαβε, ή μανομένη, ή πρότεινε γι' αυτήν! Και συμφωνούσε! Κι' έπιδόκιμαζε! Και σε κάποια στιγμή μάλιστα άκούστηκε να λέει γεμάτη σιγουριά κι' άφέλεια: «καλά λέει το παιδί!»

Όταν όμως — άφου ο πρόεδρος Λαμπρίδης κι' οι Λαϊκοί Δικαστές έβγαλαν, «πονοσυρίζοντας» σ' αυτά το' συναματάξω τω, την άπόφαση, πούταν — άν θυρήμαι καλά — ή καταβολή της την «επιμελητεία του άνάτηρ» δυό — τρεις άρμάδες άστάκια καλαμπόκι — ή μάκω - Κώτσινα έφυγε άπ' το «έδωλιο» της κατηγορουμένης και πήγε στο άκροατήριο — μετά την έκκλησία όλης ός γυναίκες του χωριού τράβαγαν στο σχολείο για καί, άμα είχε δικαστήριο — κοντά στις άλλες γυναίκες, άπου έκει έμπεε α... μαντάτα!

Κάποια γυναίκα, θάρη ή Σαβόλα του Τρίκοτα της είπε: «Μωρ' μαύρη μάκω - Κώτσινα, τί «καλά λέει το παιδί» είπες. Αυτός είπε να σε στεϊλν' έξωρια π' άπο την Καλός όλο το χ'όνα!».

Τότε ή μάκω - Κώτσινα ή καυμένη... Πήρε χαμπάρι και έέσπασε:

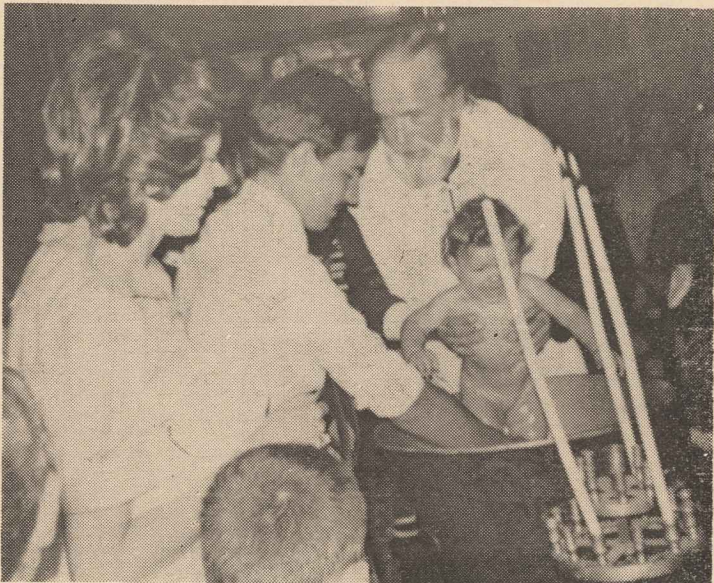
«Τι είπες μαύρη! Τέτοιο πράμα είπε ο Μήτο' ο δικός μ' για τ' έμένα: Νά στεϊλν' τ' θεϊάκου τ' στα Σκάπετα! Μπα πού να μ' όσω» και να μ' φτάκι! Κι' ένώ ή μαύρη νόμιζε πως με προσπαθαί! Μπα πού να μ' φτάκι το κομπούρο και το κακό τ' άναγκάμεν! Κι' καλό ο παλιό - Γκέγκας πούταν ξένους! Μ' κι' αυτός πού να δικός μ' άνθρωπος; Κ' δεν ντραπήκε το κόριο;»

Κι' ή μάκω - Κώτσινα πού δεν μπορούσε να κινήσει αυτό που άζαν τ' αυτά της κι' άφου έλεγε και έανάλεγε τα ίδια και τα ίδια συμπέρανε:

«Άλλοι του, πού να μ' ήν έχει κανέναν! Χαλασιά μ'».

ΒΑΣ ΠΛΟΣΚΑΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΒΑΦΤΙΣΙΑ ΤΗΣ "ΓΛΥΚΩΣ, ΣΤΟ ΒΑΣΙΛΙΚΟ

Ο παπᾶ - Ἡλίας (ἐγγονιά τῆς ἀδελφῆς τοῦ βαπτίζετι) ρωτᾷ τὸν Νουῖο Κων/νο Διαμάντη (γιου τοῦ Βαγγέλη - Νιέμου): «Καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς;» «ΓΑΥΚΕΡΙΑ! Γέλασε ἡ Γλύκω τοῦ Σπύρου καὶ κοίταξε τὸν Σπύρο - Σπυ-

ρο ποὺ καμάρωνε ὅαν πρωτο-πατέρας ἀλλὰ τοῦ εὐχόμεστε νὰ ξεπεράσῃ τὸν παπποῦ τοῦ, Σπύρο - Σπύρο, σὲ πολυτεχνία. Στὸ ζευγάρι τῶν γονιῶν καὶ στοὺς Παπποῦδες - Γιαγιάδες εὐχόμεστε: Νὰ τοὺς Ζήσῃ.

Νυφούλα μακριά ἀπὸ τὸ Πωγωνί

«Στρώστε, κορίτσια, τὸ χορὸ, στρώστε καὶ τὸ τραγούδι, γιατί' εἶμαι ξένος καὶ θὰ ἰδῶ νὰ πάω νὰ μολογήσω. Ἔμπα, Μαρὸσω γαλανὴ καὶ πᾶσου πρώτη - πρώτη καὶ τράβα τὸ λεβέντικο στοῦ Νέκα τὸ τραγούδι!»

Δανείσθηκε ἀπὸ τὸ θρυλικὸ ποίημα «Οἱ Λυγερὲς τῆς Ξενητιάς» τοῦ Κώστα Κρυσιτάλη τὸν πρόλογο γιὰ νὰ μοῦ πει ὁ ξένος, πόσο ὁμορφὴ νυφούλα ἦταν στὶς 26 Ἰουλίου 1975 στὴν μακρινὴ χώρα τῶν Καγκουρῶ (Αὐστράλια) ἡ μικρούλα μου ἀδελφὴ Μαρὶγῶ.

Πρὶν τέσσερα χρόνια ἔφυγε, ὅπως φεύγουν ὅλες οἱ νέες, γιὰ μιὰ καλλίτερη ζωὴ κάπου μακριὰ ἀπὸ τὸν τόπο μας ποὺ τὸν μαστίζει πάντοτε τὸ πνεῦμα τῆς Ξενητιάς. Φθάνοντας στὸ Σίδνεϊ κοριτσάκι 16 εἰδῶν, ἀντιμετώπισε πολλὰ προβλήματα, ἀλλὰ ὅπως ὅλα τὰ κορίτσια ποὺ ἔφυγαν ἀπὸ τὸ μικρὸ μας Πωγωνί εἶται καὶ ἡ Μαρὶγῶ ρίχτηκε μὲ θάρρος καὶ ζήλο, νὰ κερδίῃ τὴν νῆα ζωῆς.

Μεγάλος παραστάτης τῆς, ἦταν φυσικὰ ὁ μεγάλος μας ἀδελφὸς ὁ Νίκος.

Δὲν θέλω νὰ τὰ θάλω μὲ τὴν «κακὴ μοῖρα», ὅπως ἔλεγε ἡ μακαρίτισσα γιαγιά μου Κωσταντῆ. Ἦταν κάπου γραμμένο, νὰ μὴ μπορέσω νὰ χαρῶ, ἀπὸ τὴς τρεῖς μου ἀδελφές, καμμιὰ νυφούλα. Μέσα σ' ὅλα τὰ δεινὰ ποὺ μᾶς δίνει ἡ Ξενητιά ἡπὶρ κ' ἐγὼ κά-π. Γράφοντας αὐτὸ τὸ εὐχετήριο γιὰ τὴν ἀγαπημένη μου ἀδελφούλα Μαρὶγῶ τὸ μυαλό μου μὴ σκέ-ψη τὸ βασανίζει, νὰ εἶναι πάντοτε εὐτυχισμένη στὴ νῆα ζωῆς ποὺ ἄ-

νοῖζε μ' ἓνα λεβέντιο Κρητικὸ (Γιῶργο Βέρδο). Ἐπίσης μοῦ δόθηκε ἡ εὐκαιρία ἔστω κ' ἄργα νὰ εὐχηθῶ στὶς τρεῖς μου ἀδελφούλες, νὰ εὐτυχιοῦν πάντοτε καὶ στὸ γάμο τοῦ ἀδελφοῦ τους πλέον νὰ βρεθοῦν καὶ τὰ ἔξ ἀδέλφια μαζύ, νὰ τραγουθήσουν, νὰ χαροῦν ὅλα τὰ ὅμορφα ἔθιμα τοῦ μικροῦ μας χωριοῦ Κτίσματα καὶ νὰ τὰ καμαρώσει κ' ἡ κάψω μάνα τους.

ΚΩΝ. ΜΑΤΣΙΑΣ

αγγελία Ἀθ. Ζαχαροπούλου. Τοὺς στεφάνωσαν ὁ κ. Κων/νος Γκούμας. Τὶς ἀπείρες εὐχὲς μας.

Στὸν ἀγαπητὸ ξάδελφο, δάσκαλο Βασίλη Μάτσια ποὺ παντρεύτηκε τὸν Αὐγουστο εὐχομαι μέ-σω τῆς στήλης ταῦτης κάθε εὐτυχία μὲ τὴν ἀγαπημένη του Εἰρή-νη.

Κ. ΜΑΤΣΙΑΣ

Τὴν Κυριακὴ 28 π.μ. στὴν Εὐαγγελίστρια τῆς Ν. Ἐρυθραίας ἔγινε ὁ γάμος τῆς Ἀρετῆς Ἀρ. Δάκα ἀπὸ τὸ Βασιλικὸ καὶ τοῦ κ. Σταματίου Δισακίᾶ. Τοὺς εὐχόμεστε εὐτυχισμένη ζωῇ.

ΣΥΛΛΗΠΗΤΗΡΙΑ

Μὲ σφιγμένη τὴν καρδιά γιὰ τὸν χαμὸ τοῦ ἀξέχαστου φίλου μας ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΕΝΤΗ, ποὺ δὲν μπορέσαμε νὰ τὸν συνοδεύσουμε ὡς τὸν Ἅγιο - Κωνσταντῖνο τοῦ Κεφαλοβρύσου γιὰ νὰ τοῦ ποῦμε τὸ «ἀντίο», στέλνομε στοὺς ἀπαρηγόρητους γονεῖς καὶ σ' ἀδέρ-φια του τὰ πὺθ θερμὰ μας συλλυπητήρια.

ΦΩΤΗΣ ΛΟΥΤΣΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΙΟΥΖΟΣ

Θερμὰ συλλυπητήρια στὴν οἰκ. Θεοδώδου Μεντῆ γιὰ τὸν χαμὸ τοῦ πολυαγαπημένου τους ΓΙΩΡΓΟΥ. Εἴθε ὁ Θεὸς νὰ τοὺς δίνει κουράγιο.

Οἰκο. Θεοδ. Νάνη

ΘΑΝΑΤΟΙ

Στὶς 22 τοῦ μηνὸς πέθανε στὴν Ἀθήνα ὁ Μιχαὴλ Τσαβίδης. Τὰ παιδιὰ του τὸν πῆγαν στὴν Κωνσταντινὴ καὶ κάτω ἀπ' τὸν Τσέρο τοῦ Ἀτ - Δημήτρη ἐτάφη κι' αὐ-τός. Θερμὰ συλλυπητήρια.

Πέθανε καὶ ἐτάφη στὴν Ἀθή-να ἡ ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΤΖΑΚΟΥ. Πολλοὶ Βρωσιανῶτες, συγγενεῖς καὶ φίλοι τὴν συνόδευσαν στὴν τελευταία τῆς κατοικία. Θερμὰ συλλυπητήρια ἰδιαίτερως τὴν κόρη τῆς, κ. Δελνέντα.

Τὸν περασμένο μῆνα πέθανε καὶ ἐτάφη στὸν Πειραιᾶ ὁ ΓΕΩΡ-ΓΙΟΣ ΔΑΛΜΑΣ τοῦ Κλεάνθη ἀπὸ τὴν Βήσσανη. Ἀναπαύτηκε, γιατί 27 χρόνια ἦταν κατ'ἀκοίτος ἀπὸ ἡμυληγία. Θερμὰ συλλυπη-τήρια στοὺς δικούς του.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Θ. ΜΕΝΤΗΣ

Τὸ κορμὶ τοῦ ΓΙΩΡΓΟΥ θαμμέ-νο!! εἶναι μπορετό; Τὸ σφρίγος κι' ἡ ζωτικότητα τῶν 29 χρόνων του κάτω ἀπὸ τὸ Κεφαλοβρυτικὸ κώ-μα! Πῶς μπορέσατε καὶ βάλατε τὸ θλαστήρι τοῦ Θεόδωρου καὶ τῆς Σοφίας Μεντῆ κάτω ἀπ' τὸ κῶμα, τ' ἀφήσατε ἐκεῖ καὶ φύγατε; Μή-πως εἶναι ψέμματα; Νὰ μὴν ξα-ναδοῦμε τὸν ΓΙΩΡΓΟ ἐδῶ στὴν Ἀθήνα, στὴν Ἀνωτάτῃ Ἐμπορι-κῇ, στὶς Πωγωνίους ἐκδηλώσεις, στὸ γήπεδο τοῦ Π. Φαλήρου, στὸ γραφεῖο ποὺ δούλευε καὶ νὰ πρέ-πη νὰ πᾶμε στὸ Κεφαλοβρυσο, γιὰ νὰ δοῦμε τί; ΤΟ ΜΝΗΜΑ ΤΟΥ!!!

Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΚΟΤΩΘΗΚΕ
Ὁ ἀγαπητὸς σ' ὅλους ΓΙΩΡ-ΓΟΣ, τὸ δραστήριο παλληκάρι, χά-θηκε εἰς τὰς ἀφρικὰς ἀπὸ κοντὰ μας. Ἀτιμὴ καὶ σκληρὴ τοῦ στάθηκε ἡ μοῖρα καὶ τοῦ ὤρισε ραντεβὸ μὲ τὸν Χάρη στὶς 3 τοῦ μηνὸς κοντὰ στὴν Ἁγία Τριάδα Π. Φαλήρου ὅπου παρεσύρθη ἀπὸ διερχόμενο ἀντικανονικὰ βυτιοφόρο.

«Ὁ Γιῶργος Μεντῆς», γράφει ὁ Μάνθος Κολέμπας, «ἐνσάρκωνε τὸν κλασσικὸ τύπο τοῦ Κεφαλο-βρυτικῇ, μὲ τὴν ἀθωότητά του, τὴν ἀγαθότητα τοῦ χαρακτήρος του, τὴν φιλομνηνία του καὶ τὸ κα-λόκαρδο καὶ φωτεινὸ χαρμόγελό του. Εἶχε τὴν ικανότητα τὴν στε-νωχώρια τοῦ ἄλλου νὰ τὴν μετα-τρέψῃ σὲ χαρά. Ἦταν ἐκ τῶν πρωτεργατῶν τῆς κινήσεως γιὰ τὴν δημιουργία τῆς Ἀδελφότητος Κεφαλοβρυτικῶν Ἀθηνῶν τῆς ὁ-ποίας ἦταν καὶ ταμίας. Ὁ θάνα-τός του ἄφησε ἓνα μεγάλον κενό, πρῶτα, στὴν οἰκογένειά του, στὴ κοινωνία τοῦ χωριοῦ ἀλλὰ καὶ στὴ παροικία τῶν Κεφαλοβρυτικῶν Ἀ-θηνῶν.

Δικαιολογημένον ὁ θρήνος ἀπὸ τὸ σύνολο τῶν συγχωριανῶν του, οἱ ὅποιοι τὸν συνοδεύσαμε μέχρι τὴν τελευταία του κατοικία στὸ χωριό. Ὁ χαρὸς τοῦ δὲν ἄφησε κανέναν ἀσυγκίνητο. Ἡ μνήμη του θὰ μένῃ θαθεῖα χαραγμένη καὶ τὸ φωτεινὸν τοῦ πρόσωπο δὲν θὰ ξεχαστῇ ποτέ.

Ἐνα μοιρολόι μας λει: ΠΑΡ' ΑΔΕΡΦΕ ΜΟΥ (Δάκη) ΤΟ ΚΟΡΜΑΚΙ ΜΟΥ ΚΑΙ ΘΑΨ-ΤΟ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ, τὸ Κε-φαλοβρυσο.

Στὸ Κεφαλοβρυσο ἔφθασε ἓνα μ' α ὁ οὔ ποῦλιν — πὺθ μαῦρο κι' ἀπ' τὴν νεκροφόρα ποὺ με-τέφερε ἑξαπομνημόνενον ἔλ - λ ο ν ΓΙΩΡΓΟ — γεμάτο χαρο-καμένους: Μάνα - Πατέρα, ἀδέλ-φια, συγγενεῖς, φίλους, φίλους, φίλους συμφοιτητές, φίλους συ-ναθλητές ἀπὸ τὸν Ποδοσφαιρικὸ Σύλλογο Π. Φαλήρου, ποὺ ἦταν 12 χρόνια ποδοσφαιριστῆς (καὶ ἡ Ἀθλητικὴ Ἡχώ ἔγραψε γιὰ τὸν μεγάλον ποδοσφαιριστὴν οὗτο), φίλους ἀπὸ τὴν δουλειά του, ἄλ-λὰ αὐτοὺς τοὺς φίλους ἀπὸ τὴν δουλειά του, καὶ περισσότερον ἀ-πὸ φίλους πρέπει νὰ τοὺς χαρα-κτηρίσωμε. Νὰ τονίσωμὲ καὶ νὰ ἐπάρωμὲ τὸ πατρικὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἐργασίου του, κ. Γεωργίου Κολοκοτρώνη, ὁ ὁποῖος συγκινημέ-νος ἀφάνταστα γιὰ τὸν πρόωρον χαμὸ τοῦ ΚΑΛΟΥ τοῦ ὑπαλλήλου καὶ ΚΑΛΟΥ παιδιοῦ, διέθεσε τὸ πούλιν καὶ τὴν νεκροφόρα καὶ οἱ δύο κόρες του μαυροφορεμέ-νες συνόδευσαν τὸν νεκρὸ Γιῶρ-γο ὡς τὸν Ἅγιο Κωνσταντῖνο τοῦ Κεφαλοβρύσου.

Πολυαγαπημέναι καὶ ἀλησμόνη-τε ΓΙΩΡΓΟ καὶ τὰ Οὐράνια ἀκό-μα σὲ κλάψανε! Τὴν ὥρα ποὺ ἡ νεκρικὴ πομπὴ ἄφηνε τὸ μαυροφορεμένο σπῆ-τος τοῦ συμπαθέστατου Θεόδωρου Μεν-τῆ, μιὰ μπόρα ξέσπασε ἀπότομα, μὲ θρονιές καὶ ἄφθονα δά-κρυα.

Τὸν νεκρὸ ἀποχαιρέτησαν οἱ ἑγ-κριτοὶ ἱατροὶ Βασίλειος Νατοίκος, συγχωριανὸς καὶ φίλος του καὶ ὁ παρεπιδημὸν νουνὸς τοῦ Γεώργ. Τσοῦκας.

Παραθέτομε τὸ «ἀποχαιρετιστή-ριο» τοῦ ἱατροῦ κ. Γ. Τσοῦκα: «Πολύκλαυστε καὶ ἀγαπητέ μας Γιῶργε. Εἰς ἐμὲ ἔλαχε ἡ σκληρὴ μοῖρα, τὸ δδονηρὸ ἀτύχημα καὶ ἀπαρκτη-κὸ καθήκον, νὰ σὲ προσφωνήσω νεκρὸ. Πολλὰ πολὺ εἶναι τῆς ψυ-χῆς μας ὁ πόνος, ἰσάμενοι πρὸ τῆς οσηπτικῆς οσορῆς σου καὶ ἀναλο-γίζμενοι τί ἐξάσαμε ὅλοι ἐμεῖς

— οἱ πολυαγαπημένοι σου γονεῖς, οἱ συγγενεῖς σου, οἱ προϊστάμενοί οἱ φίλοι σου καὶ οἱ συγχωριανοί σου — σὶδὲ πρόσωπό σου, μὲ τὸν πρόωρον, αἰφνίδιον καὶ ἄδικο χαρὸ σου. Ὅπως λέει ὁ ποιητής: «εἶ-ναι τὸ ἀδειανὸν σκαμνὶ ὀλόγυρα σὶδὲ κοινὸν τραπέζι» ποὺ μᾶς κάνει νὰ νοιώσουμε τί χάσαμε.

Τὸ τί ἔγινε δὲν μᾶς συγκλονί-ζει ἀλλὰ μᾶς σπαράσσει καὶ ἄν δὲν εἴχαμε συνηθίσῃ νὰ ὑποτασ-σόμεθα στὴν μοῖρα, ἡ ἀδικία τῆς μὲ τὴν ὁποία ἐκτίμησε ἔσθνα καὶ τοὺς δικούς σου, θὰ ἔπρεπε νὰ μᾶς κάνει νὰ νοιώσουμε τὴν πὺθ θα-θεῖα ἀγανάκτησι.

Ὁ Γεώργιος Μεντῆς τοῦ ὁποί-ου τὸ θνητὸ σῶμα, ἐντὸς ὀλίγου, θὰ σκεπάσῃ τὸ κῶμα τῆς γενετεί-ρας Κεφαλοβρύσου καὶ τὸν ὁποῖον μὲ καρδιὰ γεμάτῃ ἀπὸ πόνο φέρο-με εἰς τὴν μνήμην μας, ἀπετέλει πραγματικῶς τὸν ἄνθρωπο, συγ-χωριανόν, φίλον καὶ συγγενὴ μὲ τὰ ὠραιότερα ψυχικὰ χαρίσματα. Τὸ ψυχικὸ τοῦ φῶρεμα ἦτανε κυτὸ, ἐφηρμοσμένο, πουθενὰ δὲν ἐσχι-ράτιζε δίπλες, ποτὲ δὲν ἀναγκά-στηκε νὰ θάλλῃ τὸν χαρακτήρα του σὲ δοκιμασία γιὰ νὰ ἐπιβληθῇ στὸν ἑαυτὸ του. Ἡ φροσιονομία του ἦταν πάντοτε ἡλιόλουστη. Τὸ βλέμμα του ἐπρόδιδε τὴν ἀθωότη-τα παιδικῆς ψυχῆς. Ἡ σκέψις του, ἀνυποτάκτος καὶ ἴσια. Ἦταν πάντοτε ἀνιδιοτελής, ἀγαπῶτανε ἀπὸ τοὺς φίλους καὶ συγχωρια-νοὺς τοῦ ἐλατρεῖτο ἀπὸ τοὺς δικούς του. Ἡ εὐαισθησία του καὶ ὁ ἀλτρουϊσμός του εὐρίσκον συ-χνὰ εὐκαιρία νὰ ἐκδηλωθοῦν. Ψυ-χὴ λεπτὴ καὶ ἀδολὴ εὕρισκε στὴν ἀγάπη τῶν δικῶν του τὴν ὠραιό-τερη ἐκδήλωσιν τῆς.

Ἀγαπητέ μας Γιῶργε. Ἡ ἱερὴ ἐκκλησία σου εἶπε ὅτι θὰ σὲ συνοδεύουμε σ' ἓνα τόπο κλοερὸ ὅπου «οὐ λύπη, οὐ στε-ναγμός» ὡς ποὺ νὰ φτάσῃς ὁμῶς ἐκεῖ θὰ σὲ ἀκολουθοῦν ἡ δδύνη καὶ οἱ ἀναστεναγμοὶ ὄλων τῶν φί-λων συγγενῶν καὶ συγχωριανῶν σου.

Ἐκεῖνοι ποὺ φρονοῦν ὅτι ἡ ζωὴ ἔχει κάποιο ἀνώτερον προορι-σμὸ καὶ ἅμα τὸν ἐκπληρῶση κα-νεῖς ἡμπορεῖ νὰ φύγῃ εἶναι ἡσυ-χοὶ γιὰ σένα. Τὸ κύκνιον ὄμορ σου ἦτο ἀξιοπρεπές. Μᾶς ἐγκατέλει-ψες ὁμῶς πολὺ πρόωρος.

Οἱ ἀπαρηγόρητοι γονεῖς σου, τ' ἀδέλφια σου, οἱ συγγενεῖς σου καὶ ἡ ἰδιαίτερα σου πατρίς, τὸ Κεφα-λόβρυσο, οἱ συνάδελφοι καὶ οἱ προϊστάμενοί σου, τοὺς ὁποῖους τόσο εἴχατε ἀγαπήσει, ὅπως ἤξε-ρες εἶναι νὰ ἀγαπᾶς, χωρὶς ἐπιδεί-ξεις καὶ οἱ ὁποῖοι θὰ διατηρήσουν αἰώνια τὴν μνήμην τῆς ἀδολῆς ψυ-χῆς σου καὶ τοῦ εὐγενικοῦ σου χαρακτήρος, σοὺ ἀπευθύνουν δι' ἐμοῦ τὸ ὑστατο x α ῖ ρ ε.

Αἰωνία σου ἡ μνήμη».

Γνωρίζαμε τὸν Γιῶργο Μεντῆ ν' ἀγωνίζεται μὲ ὅλη τὴ φλόγα τῆς καρδιάς του γιὰ τὸν Σύλλο-γο τῶν Νέων Πωγωνίου. Ἐντυ-πωσιαστήκαμε ἀπὸ αὐτὴ τὴ φλό-γα ποὺ ἔκαιγε τὰ σωθικά του σὲ κάθε προσπάθεια ποὺ ἀνελάμβα-νε, εἴτε στὸν τομέα τῆς δουλειᾶς του, εἴτε στὸν ἀθλητισμὸ, εἴτε στὰ τοπικὰ μας ζητήματα καὶ λυπηθή-καμε βαθιά ποὺ ἔφυγε ἀπὸ κοντὰ μας. Ἡ λύπη αὐτὴ μᾶς ἔκανε νὰ σκεφτοῦμε πῶς θάταν καλύτερα νὰ μὴν τὸν εἴχαμε γνωρίσῃ, γιὰ-τὶ τέτοιους νέους, τέτοιους ἄν-

Χάρε σκληρὰ ἐφέβηκες σὲ τοῦτο τὸ θλαστήρι ποὺ τῶκαμε ὅλοι στὸ χωριὸ μεγάλο μας καμάρι.

Πόσο καιρὸ περίμενες σ' ἐκεῖνο τὸ καρτέρι; Μπαρτέσκα τοῦ κάρφωσες τὸ μαῦρο σου μαχαίρι.

ΝΙΚΟΛΑ — ΝΑΤΣΙΑΣ

θρήπου, τέτοιους πατριώτες ὅαν τὸν Γιωργάκη τὸν Μεντῆ, ὅταν τοὺς χάνεις, δὲν τοὺς ξεχνᾶς, ὅ-σα χρόνια κι' ἂν περάσουν ἀπὸ τὸν χαρὸ τους. Αὐτὸ ἄς γίνῃ πα-ρηγορία στὴν πίκρα τοῦ ποτη-ριοῦ ποὺ πίνουν οἱ γονεῖς του, τ' ἀδέρφια του, οἱ δικοί του, οἱ φίλοι του. Ὁ Γιῶργος, ἔστω κι' ἂν ἡ κακὴ μοῖρα του, θέλησε ἔ-τσι, θάναί καὶ θὰ ζῇ πάντα κοντὰ τους, ΚΟΝΝΤΑ ΜΑΣ.

ΜΑΡΙΑ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Στὲς 7 τοῦ Ὀκτώβρη πέθανε ἡ Κώστα Κονόμνη, ἡ μάνα τῆς Κα-στανῆς, στὸ χωριὸ τῆς, ἀνάμεσα στοὺς χωριανούς τῆς, ποὺ τόσο πολὺ τὴν ἀγαπήσανε. Ἡ ταφὴ τῆς ἔγινε τὴν ἄλλῃ μέ-ρα. Οἱ γυναῖκες τοῦ χωριοῦ τὴν ξεγύχτησαν σύμφωνα μὲ τὲς πα-

τροπαράδοτες συνήθειες καὶ τὴν συνοδεύαν μὲ συγκινητικὰ μοιρο-λόγια μέχρι καὶ τὴν τελευταία τῆς κατοικία, στὸν τάφο τοῦ ἀειμνη-στοῦ συζύγου τῆς δημοδιδασκάλου Κωνσταντῖνου Οἰκονόμου.

Ἀπ' τὸν Ἀτ-Δημήτρη, ποὺ πα-ρακαλοῦμε νὰ εἶναι ἀνάλαφρο τὸ

χῶμα Του ποὺ τὴν σκέπασε, θ' ἀντανάξῃ καὶ τὴν γενετείρᾳ τῆς, Μέγγουλη.

Ἡ Δ' τοῖς τῆς Ἐφημερίδος «ΠΩ-ΓΩΝΗΣΙΑ» καὶ ὁ συγγραφέας τῆς παρὰ κάτω σχετικῆς μὲ τὴν ζωὴ τοῦ Κώστα - Κονόμου στὰ Τσαρα-πλανά, ἀφήγησες, στέλνομεν στὴν κ. Ρίτα Οἰκονόμου τ' ὀλόθερμο «ζωὴ σὲ λόγους τῆς» γιὰ τὸ χαμὸ τῆς μαουόλας τῆς, ὅπως καὶ σ' ὅλους τοὺς δικούς τῆς.

ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

«ΣΚΟΡΠΙΑ ΦΥΛΛΑ ΑΠ' ΤΟ ΠΩΓΩΝΙ, Τοῦ κ. ΣΤΑΥΡΟΥ Π. ΚΑΡΑΔΗΜΑ

Μουσταλευριά

Ὁ Καστανιαντῆς δάσκαλος Κώ-στας Οἰκονόμου, ὑπηρετοῦσε πρὶν τὴν ἀπελευθέρωση ἀπ' τὸ Τούρκι-κο ζυγὸ καὶ ὑστερα ἀπ' αὐτὴ, στὸ μεγάλο χωριὸ τοῦ Πωγωνιοῦ τὰ Τσαραπλανά εὐ διευθυντῆς στὸ πλοῦθος Σχολεῖο τῶν. Ἀριστος παιδαγωγός, ἀφύον τιμωμένος γιὰ τὴν ἐποχὴ, πάρα πολὺ πνευματώ-δης, ἀκούρατος, πρόθυμος, εὐγε-νικός καὶ μὲ πολὺ λεπτοὺς τρό-πους.

Ὅπως ὅλοι οἱ δάσκαλοι τῆς ἐ-ποχῆς ἐκείνης καὶ ὁ Οἰκονόμου — Κονομῆς τὸν λέγανε — ἔπε-νε στὰ Τσαραπλανά χωρὶς οἰκονό-μνη καὶ κατοικοῦρες σ' ὅλα τὰ σπῆτα μουσταλευριές. Τὸ δάσκα-λο Οἰκονόμου τὸν γαργαλοῦσε ἡ εὐωδιαστὴ μυρωδιὰ τῆς μουστα-λευριάς καὶ τοῦ ἀνοῖγε τὴν βρε-ξὴ ἀλλὰ ποὺ ἦταν ἀδύνατον νὰ γευθεῖ τὸ νόστιμο ἔδεσμα γιὰτὶ δὲν ἦταν ἐμπροσθέν του νὰ θρεῖ στὰ μα-γαζιά. Καταφεύγει δὲ μὲς καὶ χω-ρὶς νὰ χάνει ἀπ' τὴν ἀξιοπρέπειά του ἀναγκάστηκε νὰ προβεῖ στὸ παρακάτω τέχνασμα, «κόλπο» θὰ λέγαμε.

Τὸν Ὀκτώβρη, ἓνα μῆνα ὑστε-ρα ἀπ' τὸν τρύγο, ἦταν ἐποχὴ ποὺ στὰ Τσαραπλανά ἔβραζε ὁ μῦ-στος στὰ «θαένια» ἀλλὰ καὶ ποὺ φτιάχναν οἱ νοικοκυρὲς σ' ὅλα τὰ σπῆτα μουσταλευριές. Τὸ δάσκα-λο Οἰκονόμου τὸν γαργαλοῦσε ἡ εὐωδιαστὴ μυρωδιὰ τῆς μουστα-λευριάς καὶ τοῦ ἀνοῖγε τὴν βρε-ξὴ ἀλλὰ ποὺ ἦταν ἀδύνατον νὰ γευθεῖ τὸ νόστιμο ἔδεσμα γιὰτὶ δὲν ἦταν ἐμπροσθέν του νὰ θρεῖ στὰ μα-γαζιά. Καταφεύγει δὲ μὲς καὶ χω-ρὶς νὰ χάνει ἀπ' τὴν ἀξιοπρέπειά του ἀναγκάστηκε νὰ προβεῖ στὸ παρακάτω τέχνασμα, «κόλπο» θὰ λέγαμε.

Τὸ βράδυ στὴν ἀπόλυση τοῦ Σχολεῖου, καὶ μετὰ τὴν προσευ-χὴ τῶν μαθητῶν, ἐμφανίζεται ὁ Οἰκονόμου στὴν πόρτα τοῦ δωμα-

τίου, ποὺ ἦταν συνέχεια μὲ τὴν αἴθουσα, μ' ἓνα πιάτο προσεκτικὰ δεμένο μὲ καθαρή πετοῖα τοῦ φαγητοῦ καὶ ἐνῶ σηκώνει τὸ πιά-το ψηλὰ λέει: «Ὅποιο παιδί μοῦ ἔφερε τὴ μουσταλευριά καὶ ἔχε-σε νὰ πάρει τὸ πιάτο του, νὰ πε-ράσει νὰ τὸ πάρει!» Βέβαια κα-νένα παιδί δὲν πῆγε νὰ πάρει τὸ πιάτο τοῦ δάσκαλου ἀφοῦ κανένα δὲν τόλμωσε νὰ διασηθεῖ νὰ πά-ει μουσταλευριά μὴπως... δὲν τρώει ὁ δάσκαλος μουσταλευριά!

Ὅταν ἐξεύθησαν τὰ παιδιὰ ἀπ' τὸ Σχολεῖο στὸ δρόμο ἐσοχμαζῶν τὸ γεγονός ὅτι... τρώει ὁ δάσκα-λος μουσταλευριά!

Ὁ δάσκαλος ἤξερε νὰ μαγνητί-ζει ὅτι μόνον τὴν ψυχὴ τῶν παι-διῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν γονιῶν τους, καὶ τὴν ἄλλη μέρα γέμισε τὸ δω-μάτιο τοῦ δάσκαλου μὲ... πενή-νια πιάτα μουσταλευριά, ποὺ μο-νοχόδλασε ὅλο τὸ Σχολεῖο!

Ὁλόκληρο τὸ δεκαπενθήμερο τὸ δωμάτιο τοῦ δάσκαλου γέμιζε πιάτα μὲ μουσταλευριά, ἀνάλογα πότε ἔφτανε ἡ κάθε οἰκογένεια, καὶ ἄριστος ἡ ἀναγκάστηκε: — ὁ δάσκαλος γ' ἀπλῶν τὴς μουστα-λευριᾶς νὰ ξεραθοῦν στὸν ἥλιο γιὰ νὰ πεφρασκεῖ ἀργότερα καὶ νὰ ἔχει ὅλη τὴ χρονιά τὸ ὑπέρο-χο εὐωδιαστὸ κωριάτικο ἔδεσμα.

Κι' ὁ Κώστας Οἰκονόμου περά-σε τὸ χειμῶνα του... ζωὴ χαρι-σμένη!!!

Στὴν Καστανιαντῆ, σὲ πολὺ θα-θεῖα γρηγορεῖ ἀλλὰ θαλερῇ, θρί-σκεται ἀκόμη στὴ ζωὴ ἡ σύντρο-φος τοῦ δάσκαλου, ἡ ἀρχόντισσα Κώστα Κονόμνη καὶ μὲ νοσιμέ-να γέρικα μῆλα μολογάει πατιοὺς μεσελέδες.

Μοιρολόι τῆς Μάνας

Μάνα! ἀκριβὴ Μανούλα μου Μάνα! μεγάλη Μάνα Δέντρο μου ποὺ δὲν λυγίζει σὲ ὅλους τοὺς Βοριάδες ὅσοι σου ἡ Μάνα γῆ ποὺ τὰ δεχόσουν ὅλα Καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ ὡς τὴν στερνὴν σου ὦρα Ὅρφανία, φτώχεια, θάνατοι ἐοὺ ψηλὰ κρατῶσουν κ' ἔλεγες θέλημα Θεοῦ τοῦτα νὰ τὰ περάσω Θὰ σοῦ θυμῶμαι Μάνα μου ποὺ τὸν ὑπερνὰ σου λόγια ποὺ ἑξαπομνημόνενον στὴν αὐλὴ κάτω στὴν κρεβατίνα κάποντας τὸ σπαιρούλι σου μὲ τ' ἄγιο σου τὸ χέρι μαῦδινες τὴν εὐχούλα σου νὰ γίνω ὅταν καὶ

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΑΣ ΣΤΙΣ ΑΝΩΤΑΤΕΣ ΣΧΟΛΕΣ

Συγχαρητήρια από καρδιά, στον αγαπητό μας Τέλη Τζάκο του Παύλου που μπήκε στη Σχολή Καλών Τεχνών, στον Γιώργο Παπαδόπουλο του Χριστοφόρου που ήρθε πρώτος στους Πολιτικούς Μηχανικούς του Πολυτεχνείου Πατρών με 159 μονάδες, στο Κων-νο Δέρβο του Θωμά, με 150 μονάδες στους Μηχανολόγους — Ηλεκτρολόγους Θεο)νίκης και στο Διαμαντό Πατισούρα του Σωτηρίου για την επιτυχία του στη Σχολή Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών. Βιοσανιωτάκια και τα τέσσερα.

ΑΞΙΟΙ έπαινου είναι: ο "Αγγελος Μπινιώσης του Κων)νου από το Δελιδνάκι που με 170 μονάδες ήρθε ος πολύ καλή σειρά στη Σχολή Ναυπηγών του Ε. Μ. Πολυτεχνείου, ο Τσουκαλάς Χρήστος του Φωτίου με 90 μονάδες στην ΑΣΟΕΕ, επίσης απ' το Δελιδνάκι, η Μαργαρίτα Αντωνίου του Γρυ, από τον Παλαιόπορο με 165 μονάδες στους Χημικούς — Μηχ)κούς του Ε.Μ. Πολυτεχνείου, ο Γιώργος Μπυζιάρης του Σταύρου από το Ζάβρακο που έπαινε στην ΑΣΟΕΕ, ο Κολίτας Λουκάς του "Ηλία από την Μέγυουλη στην "Ανω, Βιομηχανική Πειραιώς, απ' την Μέγυουλη επίσης και η Καλούδη Γεωργία του Βασιλείου στην Σχολή Δημοσίου Δικαίου και Π. Ε. "Αθηνών, από την Πωγωνιανή η Τόμου Μαρία του "Ιωάννου που έπαινε στην Νομική Σχολή Θεο)νίκης, και η Αικατερίνη Κούρου του "Εμμανουήλ στη Φιλοσοφική "Ιωαννίνων από τον "Αγ. Κοσμά ο Δημήτριος Χαρίσης του "Ηλία στην ΑΣΟΕΕ,

ΖΩΟΚΛΟΠΕΣ

«...Καλή αρχή»

Στον "Αγιο Κοσμά στις 30 του Σεπτεμβρίου το Μεσημέρι, πήγαν και άρπαξαν μια στεροπούλα στο Στάλλο του Λευτέρη Πορφύρη. Πιο πέρα την έβγαλαν σαν καλοί νοικοκυραίοι, βόλαν το τομάρι σε μια νούβον Σακκούλα και το ρίξαν σε μια κουφέλα μέσα και τον πατσά το πετάξαν πιο πέρα για να νομισθί ότι την έφαγε το ζουλάπι. "Αλλά ο Θεός αγαπάει και τον νοικοκύρη. Τά σκυλιά βρήκαν το τομάρι και έτσι απέκαλυφθη η ζωοκλοπή.

Τί να πής και τί να γράψης γι' αυτή την κακοδιαμούνια της περιοχής μας, που είχε ξεκαθί κάμποσες δεκαετίες. Προχωρούμε για καλύτερους καιρούς, ή γυρνάμε ξοπίσω; Το κοκό θέλει χτύπημα εν τη γενέσει του από κάθε άρμόδιο. Από τον Σταθμάρχη της Βήσσανης μέχρι τους ανώτερους των "Ιωαννίνων. Ουάι και αλλοιμόνο μας μέσα στα τόσα προβλήματα της περιοχής μας να προστεθεί και το ξεχασμένο φρούτο της ΖΩΟΚΛΟΠΗΣ.

Α. Κ.

ΘΑΝΑΤΟΙ ΣΤΑ ΧΩΡΙΑ ΜΑΣ

ΒΗΣΣΑΝΗ: Πέθανε εδώ και έταφη η ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΧΡ. ΚΑΣΙ-ΑΝΗ. "Ηρθαν στο χωριό οι νύφες της για να συνοδέψουν την μακαρίτισσα στην τελευταία της κατοικία στον "Αι - Γιώργη.

ΣΤΙΣ 21 του μηνός πέθανε ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΖΩ)ΙΔΗΣ 87 έ-των. "Ηλθαν όλα τα κορίτσια του για την κηδεία του αγαπημένου τους πατέρα.

ΚΤΙΣΜΑΤΑ: Τον περασμένο μήνα πέθανε ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ.

ΠΑΛΑΙΟΠΥΡΓΟΣ: Πρίν λίγες μέρες πέθανε ο ΑΕΩΝΙΑΔΗΣ ΣΕΛΕΒΟΣ.

ΠΩΓΩΝΙΑΝΗ: Πέθανε ο ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΡΩΣΣΗΣ ο οποίος είχε διατελέσει και Πρόεδρος Πωγωνιάνης.

ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟ: Τον ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΚΩΣΤΟΥΛΑ, ο θάνατος τον βρήκε καθιστό στα δέντρα του Κονόβου, στην Γκρεμλίλα. Τρεις μέρες έκαναν οι δικοί του και β-λοι οι χωριανοί να τον βρουν. Στην αρχή νόμισαν ότι είχε πάει στην Μέγυδα. Τον βρήκαν ο Σπύρο - Σχίζας κι' ο Χρήστο - Μάρες. Θεός σωρέστον.

Θερμά συλλυπητήρια στους δικούς τους.

από την Κάτω Μερόπη ο Δημήτριος Χασάπης του Μιχ, στην Α-ΣΟΕΕ, από το Κεφαλόβρυσο ο "Αθανάσιος Φούκης του Γεωργίου με 137 μονάδες στους Χημικούς Θεο)νίκης, ο Δημήτριος Εύθυμιος του Σπυρ, στους Μαθηματικούς Θεο)νίκης από το Κεφαλόβρυσο κι' αυτός, από το Βασιλικό ή Μαριάνθη Δοβίτσα του Νικολάου στην "Αγγλική Φιλολογία με 128 μονάδες από τα Κάτω Ραβένια ή "Όλγα Ζέρβα του "Αλεξάνδρου στη Φιλοσοφική "Αθηνών και από την Καστάνια Πωγωνίου ή "Αγαθή Κυρλή του Φωτίου και ο Βασίλειος Λούσιας του Νικολάου στη Φιλοσοφική "Ιωαννίνων, ο Λεωνίδας Παπαρηστοδύμης του Εύαγγελο στην "Οδοντιατρική "Αθηνών και ο "Αθανάσιος Γκατζό-γιας του Κων)νου στους Χημικούς "Αθηνών.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ στους φίλους μου Δημήτριο Χαρίση από τον "Αγιο Κοσμά και Δημήτριο Χασάπη από την Κάτω Μερόπη για την επιτυχία τους στην ΑΣΟΕΕ.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΙΟΥΖΟΣ

Για τις επιτυχίες εξετάσεις του στην Σχολή Χημικών Θεο)νίκης, στέλνω στον ΑΘΑΝΑΣΙΟ ΦΟΥ-ΚΗ και στους γονείς του θερμά συγχαρητήρια.

Οίκογ. Μάνθου Κολέμπας

Στην ανηψιά μας Γεωργία Β. Καλούδη που μπήκε με καλή σειρά στη Σχολή Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικών "Επιστημών "Αθηνών, εύχόμαστε και σ' ανώτερα.

Οίκ. Ε. Στάθης

ΣΤΗΝ ΚΑΣΤΑΝΙΑΝΗ ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΕΡΑ ΤΟΥ ΠΑΝΗΓΥΡΙΟΥ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ από την 1η σελίδα
πάρναμε να δούμε τη ΡΟΥΜΑ με το κρύο το νερό και το Χάνι του Γκόλα αλλά δεν τα είδαμε. Τά-φαγε ο καινούργιος δρόμος.

Γυρίσαμε το μεσημέρι και στα σπρωμένα τραπέζια που σήμερα

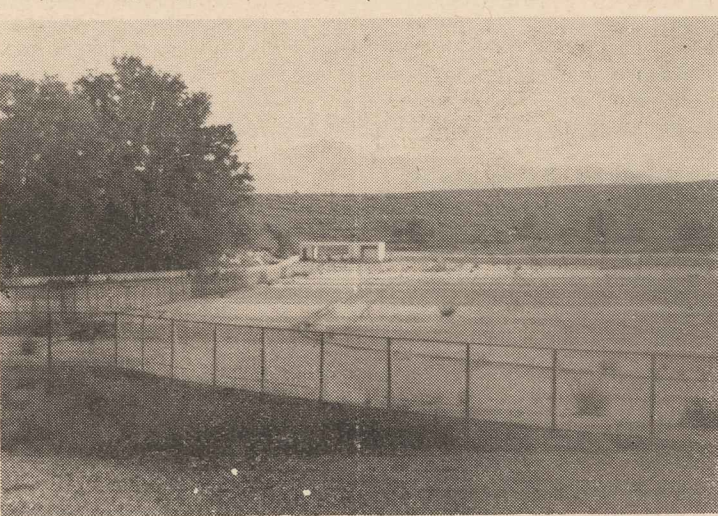
Επιβάλλεται να αξιοποιηθ

ΤΟ ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΥ ΠΕΡΙΣΤΟΙΧΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΔΙΩΝΟΒΙΕΣ ΒΕΛΑΝΙΔΙΕΣ

«Ένας αθλητικός χώρος μοναδικός σ' όλη την Ελλάδα»

Το γήπεδο της Βήσσανης όπως διαμορφώθηκε από τη Γραμματεία "Αθλητισμού, παρουσιάζει έναν τεράστιο και σύγχρονο αθλητικό χώρο. Και το σπουδαιότερο: πλαισιώνεται από γιγαντιαίες βελανιδιές, που δημιουργούν σ' όλη την

γκόσιμα μέσα εις τους αιώνες. Κι' αν επιτρέπεται η σύγκριση, κι' ο δικός μας αθλητικός χώρος είναι ιερός. "Αν στην αρχαία "Ολυμπία υπήρχαν ναοί αρχαίων Θεών, εδώ η «Μονή "Αβελ», το μοναστήρι μας κι' η Παναγία μας, που

Πολύ εύκολα μπαίνει... χορτοτάπητας

έκταση του μοναστηριού, από την «Παναγία» ως «το κούλουρι του Βενέτη», ένα άλος ιερό.

Το ωραίο αυτό στάδιο θυμίζει χώρο αρχαίας "Ολυμπίας, ή οποία πρό των "Ολυμπιακών αγώνων αποτελούσε περιοχή θακούφικη και ιερή. "Εκεί στους Λοφίσκους της με την "Γερά "Αλλι και το καταπράσινο περιβάλλον, σφουρηλάτη-θηκε το ιδανικό των "Ολυμπιακών αγώνων, που ακτινοβολήθηκε πα-

σφουρηλάτησαν τα ιδανικά των προ-γόνων μας στα μαύρα χρόνια της Τουρκοκρατίας, αγκαλιάζουν μέσα στη θακούφικη περιοχή τους το ωραίο αυτό αθλητικό γήπεδο.

Προσύλαμα, διαμερίσματα, θυρί-δες, γραφεία, αποδυτήρια, διάδρομοι, κιγκλιώματα και περιφράξεις με ώριμες τοιχοποιίες, περικλεί-ουν έναν τεράστιο αγωνιστικό χώρο, πλαισιωμένα από πελώριες βελανιδιές, με ούρανο καταγάλανο και με φόντο τη γυμνόστηλη Νε-μέρτσα. "Ένα χώρο που τον καί-δεύει άερας ολόδροσος και οξυ-γόνος ολόκαθρος.

Μόνον οι κερκίδες λείπουν, λέ-ει ο μπαρμπα - Λευτέρης. "Από τόκους χρημάτων έχουμε κάπου 37.000. Χρειάζονται θέαμα πολλά ακόμη. Μπορούμε όμως και τώρα αν αγωνισθούμε, να τα εξοικο-νομήσουμε. "Όλα θα γίνουν. Βέ-βαια το Πωγώνι δεν έχει σήμερα νέους. Δεν έχει ομάδες. "Εκείνο όμως που έχει, συμπληρώνουμε έ-μεις, είναι οι ρίζες μας, που είναι θαθείες μέσα στα άγια αυτά χώμα-τα. Πού το ξέρεις; Οι πόλεμοι δη-μιουργούν και παλίνρροες και άμ-πωπι. "Η "Αθήνα μάζεψε μεταπο-λεμικά ζόμοι και κομμάκι από τις έπαρχιες. Δεν ξέρομε τί μπορεί να συμβεί αύριο. "Όλα τάχει σήμερα η "Αθήνα, με τη συμπτωτούσα και τις άλλες μεγάλες πόλεις. "Ε-να μονάχα λείπει. "Η φυγόκεντρη δύναμη του πληθυσμού των πόλε-ων. Κι' άμα γεννηθί αυτή η φυ-γόκεντρη διάθεσι από συνθήκες παγκόσμιες, γέμισαν τα χωριά από κόσμο. Σφαίρα είναι και γυ-ρίζει.

Σήμερα όμως τί μπορεί να γί-νη; "Ο Πανεπιστημικός "Αθλη-σμός που έχει τόν πυρήνα τον στα- Γιάννενα, τί κάνει; "Ας σπεύσει τουλάχιστον να υιοθετήσ το "Η-πειρωτικό αυτό στάδιο. "Ας θεσπί-ση κατά χρονικά διαστήματα αγώ-νες και συναντήσεις. Το ίδιο και τα "Ηπειρωτικά Γυμνάσια. "Ακό-μα ο Πανεπιστημικός αθλητισμός στα Γιάννενα άς φροντίσει να συμ-πληρωθούν οι έλλείψεις του στα-δίου μας και να ολοκληρωθί η ά-ξιοποίησί του.

ΘΩΜΑΣ ΔΕΡΒΟΣ

ΓΕΜΑΤΟ ΠΙΚΡΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΦΑΡΑΓΓΙΟΥ

«Σας ευχαριστούμε θερμό-τα δια την προθυμία με την οποία έδωκατε σε μας την υπό-μνημά μας σχετικές με την ή-λεκτροδότησι της παραμεθορί-ου Κοινότητος μας.

Παρ' όλες όμως τις προσ-πάθειές μας και στη Δ.Ε.Η. και σε άλλες υπηρεσίες, ούδε-μιάς απαντήσεως έτύχαμε με-

ΕΥΧΕΣ

Στον αδελφό μου που βρίσκε-ται στη Γερμανία ΔΗΜΗΤΡΗ ΛΟΥΤΣΟ

για την γιορτή του που στέλ-νω εγκάρδιες εύχές και φιλιὰ στην φαμίλια του.

ΦΩΤΗΣ

ΑΠΟ ΡΟΜΠΑΤΕΣ ΚΑΙ ΦΡΑΣΤΑΝΑ

"Ένα Σάββατο βράδυ του Χινοπόρου, ο Χουλιαράς πήρε Ρομπατινούς, Κακολακτικές και Μεγεθύνους, γιόμισε ένα αυτοκίνητο κι' ήρθε στα Φρα-στανά κι' άρραβώνισσε το γιού του τόν Λάκη με την Ρίτα του Χασάπη. "Έγινε άρραβώνα πα-λητοκία. Ρίχτηκε και ντουφέ-κι. "Αλλάξε ο Παπα-Χριστό-φορος τα δαχτυλίδια. Βγήκε η Νύφη, φίλησε τα χέρια κι' άρ-χίσασε το φαγοπότι και τα τραγούδια τσ' τάβλας (χίλι-οι καλώς τον ήβρακαν, ή Περι-στέρη ή πλουμιστή κι' ο "Αη-τός ο περιγραμμένος...). Πραγματικά πολύ ταιριαστό ζευγάρι. Ζωή νάχουν.

Μετά άρχισε ο χορός, χωρίς όμως φωνόγραφο με χανι αλλά με πικάπ (χόρεψαν Ρομπατινά και κλωθογύριζαν Φραστανί-κα) και το κέφι και ή χαρά κράτησε ως τα μεσάνυχτα. Την άλλη μέρα Κυριακή το βράδυ, πήγαν οι συμπεθέροι Φραστα-νίτες να φκηθούν στις Ρομπα-τες κι' εκεί έφαγαν, έπιαν και γλέντησαν ως τις 2 της νύχτας. Και συμφώνησαν, ή χαρά να γίνη παλητοκία. "Η Νύφη θα ντυθί Πωγωνίσια, με κοράνα, γκαμζέλα, σιαγιάκι με γαϊτά-νι, φούντες κόκκινες, μαντήλια μεταξωτά, ταντελλένια ποδιά και πατούσες με πλουμιά. Με τσιαπράκια, κουμπιά, τραχι-λιά, κεμέρι και όλα τα χαϊμα-λιά. Και αφού ή χαρά θα γί-νη παλητοκαίρια θα βγάλωμε και φωτογραφίες και θα στεί-λωμε στην έφημερίδα μας τα «Πωγωνήσια».

ΦΡΑΣΤΑΝΙΤΗΣ

Πνευματική έκδήλωση

Πληροφορούμαστε ότι το Δ.Σ. του Φιλεκαπαιδευτικού Συνδέσμου Κάτω - Ραβενιωτών ετοιμάζει έκ-δήλωση Πνευματικού περιεχομέ-νου για το βράδυ της Τετάρτης στις 3 Δεκεμβρίου στην αίθουσα της Πανεπιστημικής. (Κλεισθέ-νους 15) με όμιλητή τον γνωστό παιδαγωγό, συγγραφέα και πνευ-ματικό άνθρωπο κ. Νικήφορο Ζή-ση.

"Επειδή και την δραστηριότητα της Δ)σεως του Φιλεκαπαιδευτικού Συνδέσμου Κάτω Ραβενιωτών παρακολουθούμε με συμπάθεια και οι πνευματικές αυτές εκδηλώσεις, μεταξί των "Ηπειρωτών και γε-νικώτερα, μας ενδιαφέρουν, αλλά και επειδή ή όλη πνευματική, κοι-νωνική και εκπαιδευτική δράση του κ. Ν. Ζήση μας είναι γνωστή, έχουμε την θεσάοτητα πως ή έκ-δήλωση που ετοιμάζεται θάχει α-πόλυτη επιτυχία. Συνιστούμε στους φίλους αναγνώστες μας να ένθαρρύνουν — με την προσέλευ-σί τους — αυτή την πρωτόφαντη, θα μπορούσαμε να πούμε, Πωγω-νίσια προσπάθεια. Πρέπει όλοι να φροντίσουμε να γίνονται τακτικά τέτοιες εκδηλώσεις.

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟΥ

ΨΗΦΙΣΜΑ

Το Δ.Σ. της "Αδελφότητας Κε-φαλοβρύσου συνελθον έκτακτος έ-πι το θλιβερό άγγελματι του θά-νατου του Γεωργίου Μεντή του Θεοδώρου ταμιού της "Αδελφότη-τος.

ΕΨΗΦΙΣΕΝ

1) Σύσσωμον το Δ.Σ. να πα-ραστή εις την κηδείαν του.

2) Να κατατεθί στέφανος δια του προέδρου της "Αδελφότητος.

3) Να τηρηθί τριήμερον πένθος από πάσαν καλλιτεχνικήν έκδήλω-σιν, και

4) Να διατεθί ποσόν εκ δύο χιλιάδων (2.000) δραχμών υπέρ του "Ηπιαστροφείου Κεφαλοβρύσου εις μνήμην του εκλιπόντος.

"Εν "Αθήναις τη 4/10/1975

Διά το Δ. Συμβούλιον

"Ο Πρόεδρος

Β. Κούρος

"Ο Γ. Γραμματέας

Μ. Κολέμπας